

Az Alkotmánybíróság
részére

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Az első fokon eljáró

Zalaegerszegi Törvényszék
8900 Zalaegerszeg,
Várkör u 2. útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 4 9 0 - 4 / 2019	
Érkezett: 2019 NOV 19.	
Példány:	Kezelőiroda:
Melléklet:	db

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, [redacted] felperes, jelen eljárásban indítványozó, csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm, Börzsönyiné Dr. Kiricsi Szilvia Ügyvédi iroda [redacted]

alkotmányjogi panaszt terjesztettem elő, mellyel kapcsolatosan a T. Alkotmánybíróság Főtitkára a IV/1490-3/2019. számú tájékoztatásával hiánypótlásra szólított fel. Ezen 30 napos hiánypótlási határidőre tekintettel, jelen egységes szerkezetű indítványt terjesztem elő.

A változtatással érintett, illetve új elemként beépített részek nagyobb betűmérettel jelölve. :

a [redacted] alperes ellen folyamatban volt eljárásban - melybe az [redacted] az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozott -

a Zalaegerszegi Törvényszék 4.P.21.233/2014/122. számon kártérítés és egyéb tárgyában hozott ítélet ellen, annak az ápolás, gondozás, felügyelet idősükségletének napi 10 óra időtartamban való meghatározására vonatkozó ítéleti rendelkezése körében

a fellebbezés folytán a Pécsi Ítéltábla (a továbbiakban: Ítéltábla) Pf.III.20.179/2017/10. számú másodfokú jogerős ítélete ellen, annak az ápolás, gondozás, felügyelet idősükségletének napi 10 óra időtartamban való meghatározására vonatkozó ítéleti rendelkezése körében, valamint

a Pfv.III.20.511/2018. számon a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság előtt folyamatban volt eljárásban a Kúria Pfv.III.20.511/2018/5. számon hozott ítélete ellen, mely hatályában fenntartotta mind a törvényszék, mind az Ítéltábla által hozott, fent hivatkozott ítéleteket,

az Alaptörvény Alkotmánybíróságról szóló 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL.I. törvény (a továbbiakban Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a fenti ítéleteknek az ápolás, gondozás, felügyelet időszükségletének napi 10 óra időtartamban való meghatározására vonatkozó ítéleti rendelkezése alaptörvény-ellenességét és az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg a gondozási díjra vonatkozó rendelkezéseit, mert valamennyi Alaptörvény ellenes, ugyanis sértik alapvető jogaimat és az Alaptörvény Szabadság és felelősség fejezetének II. cikkét, IV. cikk (1) bekezdését, a XX. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1), (2) bekezdését, a **XXVIII. cikk (1) bekezdését** és a bíróság című fejezetének 28. cikkét.

Jelen alkotmányjogi panaszt megelőző peres eljárásban felperes/indítványozó valamennyi jogorvoslati lehetőséget kimerítette.

Kérelmem indoklásaként az alábbiakat adom elő:

I. Eljárási előzmények összefoglalója:

A csatolt periratokból kitűnően fent hivatkozott peres eljárások felperese jelen eljárás indítványozója, így az eljárás megindítására közvetlen érintettsége folytán jogosult.

1.) A támadott ítéletek, jogorvoslati lehetőség kimerítésének levezetése:

A Zalaegerszegi Törvényszék 4. P. 21. 233/2014/122. számú ítélete ellen felperes a járadék alapjául szolgáló időkeret felemelése iránti fellebbezési kérelmet nyújtott be a Pécsi Ítéltáblához.

Az Ítéltábla ezt a fellebbezést Pf. III.20.179/2017/10. számú határozatával elutasította.

Ezt követően a Pécsi Ítéltábla Pf. III.20.179/2017/10. számon hozott elutasító határozata ellen felülvizsgálati kérelemmel fordult felperes a Kúriához.

A Kúria a Pfv. III. 20.511/2018/5. számú jogerős ítéletében a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet rendelkezéseit hatályában fenntartotta.

2.) Az alkotmányjogi panasz előterjesztési határidejének megtartottsága, igazolási kérelem.

Indítványozó jogi képviselője a Kúria döntését 2019. július 1-jén vette át. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésének az Abtv. 30. § (1) bekezdésében biztosított 60 napos határideje 2019. augusztus 30. napján járt le, azonban jogi képviselő a mellékelt orvosi irattal igazoltan beteg volt, mely a panasz beadásában akadályozta. Hivatkozni kívánok továbbá azon körülményre, hogy az OBH Elektronikus Eljárások Főosztálya Elektronikus Nyomtatványküldési rendszere (ÁNYK) 2019. július 2-án és 10-én szünetelt, mely napok az eljárási határidőkbe nem számítanak be.

A jogi képviselő betegségére és az üzemszüneti napokra tekintettel igazolási kérelmet terjesztett elő és kérem, hogy a mai napon elektronikus úton előterjesztett beadványt határidőben teljesítettnek tekinteni szíveskedjenek.

3.) Az előzmény peres eljárás fontosabb mozzanatai

Az indítványozó **2008. június 24-25-ei ellátása során** az alperes olyan orvosi műhibákat vétett, melyek következményeként indítványozó sztrókot kapott.

Az alperes kártérítési felelősségét a Zalaegerszegi Törvényszék 2015. január 28-ai, a **4.P.21.233/ 2014/5. számú közbenső ítéletében** mondta ki, mely jogerőssé vált.

Az eljárás során felperes a somato-mentális, vagyis testi és lelki állapota okán, napi 24 órás ápolás-gondozás-felügyelet, mint szétválaszthatatlan egység, szükségességét kérte megállapítani, a teljes kár megtérítési elve alapján, melynek költségei megtérítésére kérte kötelezni alperest.

A napi ápolás-gondozás-felügyelethez szükséges időkeret megalapozott megállapításához igazságügyi orvos szakértőt rendelt ki a Zalaegerszegi Törvényszék. Az igazságügyi orvosszakértő pszichiáter és pszichológus társszakértőt vont be a szakvélemény készítésébe.

A Törvényszék, az Ítéletábra és a Kúria ezen szakértők írásos szakvéleménye, tárgyalási meghallgatáson jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatai, a felperes és az alperes perelőkészítő irataiban, a tárgyalási meghallgatáson rögzített kapcsolódó észrevételeik, valamint bizonyítékként becsatolt egyéb iratok ismeretében hozták meg döntéseiket azonban alaptörvény-ellenesen.

II. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

- a Szabadság és felelősség fejezet II. cikk: „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

- a IV. cikk: „Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.”

- a XX. cikk: Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

- a XXIV. cikk: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

- XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

- az Alaptörvény bíróságok fejezet 28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A továbbiakban ezen Alaptörvénysértések megvalósulását kívánom bizonyítani. A dokumentumokat, melyek a bizonyításom alapját képezik, mellékletként csatolom.

b) Indítványozói érvelés: (Az eredeti érvelés átszerkesztetten)

1.) Kiindulópontként hivatkozni kívánok 3 alaptörvényi rendelkezésre, melyek mentén kerülnek kifejtésre az indítványozó konkrét, az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmei.:

Egyrészt hivatkozom a Nemzeti hitvallásra, mely így fogalmaz: „Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság.”

Másrészt hivatkozom a Szabadság és felelősség fejezet I. cikk (1) bekezdésére.:

„Az EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.”

Harmadrészt hivatkozom az R. cikk (2) bekezdésére is, miszerint az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkre kötelezőek.

Ezen elveket a jelen alkotmányjogi panaszban megkifogásolt bírósági eljárásokban mind az első, mind a másodfokon eljáró bíróságnak, mind a rendkívüli jogorvoslat elbírálása során a Kúriának kiindulópontként kellett volna tekinteni, különösen az indítványozó által előterjesztett kereseti kérelem tartalmára.

Egy orvosi műhibából eredően kialakul egészségkárosodás a fenti elvek alkalmazását elkerülhetetlenül szükségessé teszik.

Az emberi méltósággal, mint értékkel összefüggésben megállapítható, hogy önmagáért, az EMBER-hez való közvetlen kapcsolataért védendő és nem azért, mert harmadik személy tudomást szerzett ezek megsértéséről. A védelem nem is azért indokolt, mert esetleg a jogsértésnek a sértett fél tekintetében a társadalmi életben „kifelé” bármilyen megnyilvánulása lett volna, vagy az életben, a társadalmi életben bármiféle elnehezüléshez vezetett volna.

Ezen elvi kiindulóponthoz képest az indítványozó esetében az emberi méltóság a bírósági eljárás során – a speciális jogsértésre tekintettel – még hangsúlyozottabban védendő és nem vagyoni és vagyoni kártérítés útján a bíróság a teljes kártérítéshez lehető legközelebbi helyzetet kellett volna, hogy teremtsen.

Ezen igény oka, hogy az alperesi kórház által elkövetett jogsértés az indítványozónak – az előző bekezdésekben rögzített elvi kiindulóponthoz képest - a társadalmi életben betöltött szerepére is hatással volt és az élete mind neki, mind a vele együtt élő hozzátartozójának (házastársának) is jelentősen elnehezült.

A hivatkozott ítéletek és azok indoklásai azt igazolják, hogy a bíróságok és az eljáró bírók kivonták magukat az Alaptörvény és a jogszabályok kötelező érvénye alól azzal, hogy az alább hivatkozott alaptörvényi rendelkezéseket megsértették.

Ezen elvekből kiindulva jelölöm meg alább azon Alaptörvényben biztosított jogokat, melyek sérültek a hivatkozott peres eljárások során.:

2.) Az indítványozó konkrét, az Alaptörvényben biztosított jog-sérelmei:

2.1.)- a Szabadság és felelősség fejezet II. cikk: „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

Az indítványozó a peres eljárás során mindvégig hangsúlyozta, hogy az emberi méltóságán, egészségén esett sérelem - a teljes kártérítés elvnek szem előtt tartása mellett – akkor nyerhet kompenzálást, ha a bíróságok a napi 24 órás, 3. személy által biztosított jelenlét, ápolás, gondozás, felügyelet egységéből indulnak ki.

A perbíróságok nem osztották ezen indítványozói érveket, mindösszesen napi 10 óra időszükségletet számoltak el indítványozó javára. A bíróságok által megállapított napi 10 óra teljesen életszerűtlen helyzetet feltételez. Köztudomású tény, hogy a szakértők által a nap különböző időszakaira szétszabdaltan megállapított időszükségletek közti időtartam nem teljes értékű szabadidő a gondozást, ápolást végző személy részére, illetve a gondozott személy - állapotánál fogva - ezen köztes időintervallumokban is szorulhat sürgős segítségre, például esetleges fulladásos szituáció előállása esetén, mely már nem csak az emberi méltósághoz, hanem az élethez való jog érvényesülése körében is jelentőséggel bír.

Az orvosszakértői iratban ez áll: „Tisztálkodásban, öltözködésben, vetkőzésben segítségre szorul.” Ezen tevékenységeket sem lehet é l e t s z e r ű e n a szakértő által megjelölt időpontokhoz igazítani. A szakértő által megjelölt inkontinenciát, annak következményeit figyelembe véve életszerűtlen és lehetetlen, hogy a 10 órán túli időben ne lenne szüksége felperesnek a fenti segítségekre. Ezen érveket támasztja alá azon körülmény is, hogy indítványozó 2019. évben ismét kórházi ellátásra szorult és a nem kellően sűrű pelenkacsere okán súlyos, fájdalmas sebei keletkeztek a pelenkával borított testtájakon. A kórházban – érthető módon – megvan mindennek, többek között a pelenkázásnak is - a szakértő által meghatározottakhoz hasonlóan - a konkrét, előre tervezett ideje. Ha a szükséglet nem ezen tervezett időpontra esik, akkor annak indítványozó kénytelen elviselni minden – sokszor fájdalmas és rendkívül kellemetlen – hátrányát.

Amennyiben az indítványozót segítő 3. személy - mely jelen esetben indítványozó házastársa - nem sietne a szakértő által gondozási feladat ellátására megjelöltekén kívüli időszakokban az indítványozó segítségére, akkor az ápolás/gondozás/felügyelet elmaradásának következményeként indítványozó saját ürülékével szennyezett ruhában lenne kénytelen megvárni a szakértő menetrendje szerint érkező segítséget. Ez a szituáció a szellemileg egyébként ép indítványozót emberi méltóságában nagy mértékben sértené, így az Alaptörvény II. cikkének emberi méltóságra vonatkozó rendelkezése került ellentétbe a szakértő által kitartóan hangoztatott időbeosztással.

A felperes testi épségét és életét veszélyeztető körülmények orvosszakértői véleményekben való megállapításai ellenére nem vette figyelembe sem az első-, sem a másodfokú bíróság, sem a Kúria az indítványozónak az Alaptörvényben biztosított, az emberi élethez és emberi méltósághoz való jogát.

2.2.) - a IV. cikk: „Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.”

Felperes személyi biztonsága az ellátatlanul maradó 14 órában nincs biztosítva.

Hivatkozni kívánok ennek alátámasztására a szakértő nyilatkozataira:

2.2.1.) a 4.P.21.233/2014/71. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2.o. utolsó bekezdésében rögzített igazságügyi orvosszakértői nyilatkozatra:.

„Egyértelmű, hogy felperes bizonyos személyes szükségleteinek kielégítésében segítségre szorul. Az is egyértelmű, hogy 3-4 óra összefüggő időtartamra nem hagyható ott.

Az is egyértelmű, hogy figyelni kell arra is, hogy nem esik-e el. Mindamellett én úgy gondolom, hogy 24 órás, tehát állandó felügyeletre nem szorul, viszont a nap nagy részében oda kell rá figyelni...."

Egyértelmű, hogy ilyen orvos szakértői véleményre bírósági döntéseket alapozni alaptörvény-ellenes. Matematikailag nonszensz, a legelemibb logikai követelményeknek, de amit még súlyosabbnak tartok, az erkölcsi követelményeknek is ellentmondó zűrzavar.

Elvárható egy igazságügyi szakértőtől a logika, a megállapított tények alapján határozott egyértelműség, amikor a megalapozott ítélethozatalhoz kell konkrét támpontokat adni. Fentiekben ennek nyoma sincs. Abból az inkoherenciából, amit a fent leírtakban találtunk, azt a következtetést levonni, hogy „...24 órás, tehát állandó felügyeletre nem szorul...,” logikátlan és etikátlan.

Indítványozói álláspont szerint a bíróságok, Alaptörvény ellenesen, súlyos hibát vétettek, amikor nem hívták fel ismételten a szakértőt a szakvélemény pontosítására és ilyen vélemény alapján hoztak döntéseket.

2.2.2.) Felperes jogi képviselője: „Úgy gondolom, abból kell kiindulni jelen esetben, hogy folyamatos rendelkezésre állásra van szükség.

Szakértő: „Ezzel egyetértek és az is esetleg megoldást jelenthetne, hogyha egy hozzáértő személy ott aludna a helyszínen, amennyiben felperes meghatalmazott hozzátartozója ezt a feladatot nem tudná ellátni.

Fenntartom egyúttal azt, hogy a felperes 24 órás ápolást, gondozást, felügyeletet nem igényel, azt gondolom, hogy az elvégzett számítás alapján a 10 órás felügyelet, ápolás, gondozás a reális.”

A válasz önmagában ellentmondást hordoz.

2.2.3.) A szakvélemény 4. pontjában a felperesi kérdések fejezet 7. bekezdés utolsó mondata, a szakértő: „F é l r e n y e l é s k a p c s á n , t e r m é s z e t e s e n , f u l l a d á s v e s z é l y e i s f e n n á l l .”

Az itt leírt „fulladás”, nem a krónikus asztma tüneteit jelenti.

Az igazságügyi orvosszakértői vélemények fontos „kellékei” a közérthetőség és a pontosság nem lelhethők fel. A pontos megfogalmazás a „megfulladás” lenne. Ez kimondatlanul is, a halálos kimenetelre utal. A kiváltó okok sokfélék lehetnek. A teljesség igénye nélkül: nyál, torok és orr váladék, étel, ital, hányás, váratlanul fellépő orrvérzés, stb.. Orvosi meghatározás szerint légúti aspiráció, idegen anyag bejutása a légutakba, azonnali segítség nélkül halál. A „t e r m é s z e t e s e n” kitétel esetünkben az orvosszakértő életről-halálról döntő véleményében erősen profánul hangzik. Különösen úgy, hogy összegző véleményében nem is vesz tudomást róla.

Ezen szakértői megállapításra figyelemmel nem csak a személyi biztonság, hanem az indítványozó élethez való joga is sérült azzal, hogy a köztes időtartamok nem nyertek elismerést a bírósági döntésekben legalább mint 3. személy által felügyelni szükséges időszak szintjén.

2.2.4.) A szakvélemény 4. pontjában a felperesi kérdések fejezet 10. bekezdése: „Hirtelen fellépő szédülés esetén a járókeret, sem akadályozza meg felperest az elesésben.”

A felperes orvosszakértő által detektált állapotában az elesés következményei lehetnek zúzódások, törések, a fej olyan sérülése, ami további maradandó károsodásokat, a meglévő súlyosbodását eredményezheti, végül h a l á l h o z is vezethet.

Fizikai és lelki állapotánál fogva az indítványozó személyi biztonságát és életét veszélyezteti, ha a 10 óra ápolás-gondozás-felügyeleti időn kívül esik és nem képes egyedül felállni, lakástűz vagy természeti csapás esetén nem képes egyedül menekülni, félrenyelés esetében nem tud segítséget kérni, (kettős látása és a féloldali végtagbénulás miatt nem képes a telefont használni) a mentális állapotánál fogva a szakértő által is jelzett öngyilkosság lehetősége is fennáll.

Ezen életveszélyt jelentő események vagy akár egy „egyszerű elesés” nem köthetők időhöz. Így az orvosszakértő ápolás-gondozás-felügyeletre vonatkozó 10 órás időkeretéről megállapítható, hogy az Alaptörvény-ellenes, az indítványozó személyes biztonsághoz és testi egészséghez való jogát is sérti.

2.2.5.) Az indítványozó szabadsághoz való joga is sérülést szenvedett azáltal, hogy a bíróságok a lakás elhagyásának lehetőségét biztosító 3. személy időszükségletét nem vették figyelembe és ezen időszükséglet gondozási díjjal való ellentételezéséről nem gondoskodtak.

A Zalaegerszegi Törvényszék a Legfelsőbb Bíróság Pfv. III.21.018/2007/5. számú elvi állásfoglalása alapján 2015-ben gépkocsi vásárlásra ítélt meg 1.450.000 Ft-ot, majd az Ítéletábla felperesi fellebbezés folytán, ugyanez jogcímen, még a 2010-ben vásárolt gépkocsi vásárlására is megítélt 887.082,- forintot indítványozónak.

Az Ítéletábla a Pf.III.20.179/2017/10. számú Ítéletének indoklása 10. oldalán, a 10. sorban, idézve a Legfelsőbb Bíróság állásfoglalásából, többek közt azt írja:

„ a lakás elhagyása pedig olyan természetes igények kielégítését teszik lehetővé, amelyek a felperes adott állapota mellett a lehetőségek szerinti tartalmasabb életet biztosítja számára, illetőleg a további orvosi ellátást nyújtják részére.”

Ebből a bíróságok nem vonták le azt a magától értetődő következtetést, hogy felperesnek a testi-lelki állapota miatt a gépkocsihoz gépkocsit vezető személy igénybevételére is szükség van, akinek a javadalmazásáról is gondoskodni kell a teljes kár megfizetésének törvényi kötelezettségének megfelelően az alperesnek.

Természetesen így a felperes ápolás-gondozás felügyeletének időszükségletének is jelentős mértékben változtatni kellene. Ennek mértékéről dönteni nem orvos szakértői kompetencia, ez már az orvos szakértői véleményekben rögzített köztudomású tények ismeretében a bíróságok lehetősége. Ez szerves része az ápolás-gondozás-felügyelet hármasságának. A kártérítési felelősség mértékének megállapítása során erre is figyelemmel kell lenni.

A bíróságok csupán a LB állásfoglalásának csak részben tettek eleget, amikor alperest a gépkocsi vásárlásra megítélt összeg megfizetésére kötelezték, **hibáztak azonban, amikor a gépkocsi funkciójának betöltéséhez, az abban megfogalmazottaknak megfelelően, nem gondoskodtak a szükséges személy javadalmazásának beépítéséről a kártérítési járadékba.**

A fentebb hivatkozott LB állásfoglalás is a testi és lelki egészséghez, mint egységhez való jogból vezette le az általa megfogalmazottakat.

Megmagyarázhatatlan, hogy miért maradtak a fenn előírt evidenciák rejtve a bíróságok előtt, annak ellenére, hogy a jogorvoslatok kérésekor az indítványozói beadványokban ezek az Alaptörvény ellenes tények rögzítésre kerültek.

2.3.) - a XX. cikk: Mindenkinnek joga van a testi és lelki egészséghez.

2.3.1.) Az alperesi károkozás folytán kialakult sztrók, komplex betegség. Somato-mentális, tehát testi - és szinte azonos mértékben - lelki sérüléseket is okoz. Esetünkben a lelki eredetű károk a sztróknak a testre gyakorolt hatásaiból erednek, így egységet képeznek, melyeket nem lehet önkényesen szétválasztani, tehát az ítélet indoklásában szükséges lett volna ezekre is kitérni.

Az indítványozó testi szükségleteinek kielégítésére elegendőnek ítélt napi 10 órán felül a szakértő nem jelölt meg módszereket a pszichés sérülések oldására és nem rendelt hozzá időkeretet sem, mely a gondozási díj alapjául is szolgálhatna.

A lelki sérülések is a károkozás részét képezik, így a kezelésükkel kapcsolatos teendőket a kompenzálásukhoz szükséges időt, ugyanúgy, mint a testiekét, meg kellett volna jelölni.

Annak ellenére nem kapott ellentételezést a lelki sérülés, hogy az eljárás során az orvosi bizottság szakvéleményében az alperesi károkozás mértékét somato-mentális, testi-lelki vonatkozásban 69 %-os mértékűnek állapította meg egy egzaktan mondható, hasonló esetekre kidolgozott módszer alapján. A szakértő - hangsúlyozottan az alperesi károkozás következményeként - hét pszichés sérülést is megállapított.

2.3.2.) Az Igazságügyi orvosszakértő a 22. számon jegyzett iratban, a következőket rögzíti felperes testi és lelki állapotáról.:

„A 2015. június 2. napján elvégzett szakértői személyes vizsgálat során a korábbi súlyos idegrendszeri tünetek maradványtünetei voltak észlelhetők. A bal felső és alsó végtagon gyengült izomerő bizonytalan járás, járáskor összerendezetlen végtagmozgások, a bal testfél bőrének érzészavara, reflexdifferencia, a bal szem esetében a le és felfelé tekintés korlátozottsága, kettős látás, arc aszimmetria, valamint szédülékenység maradtak vissza testi tünetként. Részleges széklet – és vizelet inkontinencia is fennáll.

A keringési eredetű agykárosodás miatt létrejött testi változások felperest akadályozták/akadályozzák korábbi életvitelének folytatásában, aminek következtében különféle pszichés tünetek, így hangulati nyomottság, csökkent indulati kontroll, önértékelési zavar, beszűkült alkalmazkodó képesség, érzelmi feszültségek, alacsony frusztrációs tolerancia, fokozott betegségtudat alakult ki.”

2.3.3.) A fokozott betegségtudattal kapcsolatosan az Ítéletábra Pf.III.20.179/2017/10. számú ítéletének indoklásában az 5. oldal 4.5.6. sorában a következőket olvashatjuk: „A neurológus szakértő kifejtette, hogy a felperesben fokozott betegségtudat alakult ki. Rögzítette azt is, hogy ez az állapot hajlamosít öngyilkosság elkövetésére...”

2.3.4.) A bíróságok rendelkezésére álltak tehát a fenti alpontokban meghivatkozott fontos információk, és mégis arra a végkövetkeztetésre jutnak, hogy hivatkozva a másodfokú döntés 7. oldal 2. bekezdésben foglaltakat:

„A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az első fokú bírósággal egyezően arra a következtetésre jutott, hogy a felperes állapota napi 10 órában teszi szükségessé a gondozását, felügyeletét.”

2.3.5.) A bíróságok a fentiek ellenére arra a meggyőződésre jutottak, hogy a szakvélemény egyértelmű és aggálymentes, azaz a pszichés elnehezülésnek a következményei értékelést, illetve kompenzációt nem kaptak, ezzel sérült indítványozó lelki egészséghez való, Alaptörvényben biztosított joga.

2.4.) Az alkotmányjogi panaszokban kifogásolom a bírósági határozatokat a bíróságokra vonatkozó alaptörvényi rendelkezésekre alapítottn is.:

Az előző pontokban meghivatkozott alaptörvényben biztosított jogok sérelmei közvetlenül az indítványozó személyéhez – az alperesi kórház által okozott egészségkárosodással előidézett helyzetből adódóan – kötődnek. Ezen sérelmek azzal álltak elő, hogy a bíróság nem engedett teret a 2.1-2.2.-2.3. pontokban rögzített alapjogok érvényesülésének. Ezen sérelmekhez szervesen kapcsolódnak az alperes által okozott, indítványozói élethelyzet elnehezülésének kompenzálása iránti igény érvényesítésére indított peres eljárásokban elszenvedett jelen, 2.4.) pontban részletezett eljárásjogi sérelmek.

A két sérelem-csoport részben átfedéseket mutat, hiszen azzal, hogy a bíróság nem biztosította az Alaptörvényben rögzített eljárási jogokat, áttételesen a személyiséghez közvetlenül kapcsolódó alapvető jogok sérelmét is előidézte.

2.4.1.) - a XXIV. cikk: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

Ezen hatósági eljárásokhoz kapcsolódó Alaptörvényben biztosított joghoz képest speciális, a bíróságokkal kapcsolatos alábbi rendelkezés, melyet az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletek megsértettek.

2.4.2.) - XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

2.4.3.) - az Alaptörvény bíróságok fejezet 28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az alábbi érvek mindkét hivatkozáshoz kapcsolódnak:

2.4.2.1. és 2.4.3.1) A bíróságok az indítványozó élethelyzetének, az indítványozó részére 3. személy által nyújtandó segítségnek és az indítványozó kártérítési igényének értékelése és a kártérítés mértéke megállapítása során a felperes károkozás utáni életében a házastársának jelenlétét feltételezik.

A férj jelenléte egy házasságon belül természetes. A rendelkezésükre álló iratokból világosan kiderül, hogy a férj a károkozás bekövetkeztekor 64 éves volt, 2008-ban már nyugdíjas.

Semmiképp nem elvárható, hogy alperes kártérítési felelősségének mértékét csökkentő tevékenységet folytasson indítványozó házastársa megfelelő díjazás nélkül.

A bíróságoknak a férj jelenlétét – mint ellentételezést nem igénylő körülményt - nem szabad figyelembe venniük a mérlegelés során. Az indítványozónak gondozásához, ápolásához, felügyeletéhez szükséges idő megállapításának azért van kiemelt jelentősége, mert ha a férj bármely oknál fogva nem végzi tovább a tevékenységet, a károsult élete kerül azonnali veszélybe, ha újabb 11 évig tartó per során dől el a férj pótlását végző személy díjazásának kérdése.

A Törvényszék ítéletében, tekintettel az akkor fennálló helyzetre, azért ítelt csak a mindenkori minimálbér felének megfelelő összeget kártérítésként, mert az ápolás-gondozás-felügyeleti munkáért, - ha hozzátartozó végzi azt - ezen összeg volt megítélhető.

A per tárgya teljes kárra vonatkozó kártérítési járadék követelése, annak a kárnak kompenzálására, amit alperes okozott. Jogi értelemben a férj nem kötelezhető arra, hogy az indítványozó teljes kárának megtérítéséhez szükséges idő mértékét bármi formában csökkentse.

Annál is inkább nem, mert az Ő szerepe koránál fogva is erősen vagylagos. Ennek a körülménynek az ítéletekben is tükröződnie kellett volna.

Az orvosszakértői véleményekből is kiolvasható az erre való törekvés például a Törvényszék 4.P.21.233/2014/76. sz. végzésében a 2. oldalon 4.-5.-6.-sor, a szakértő kérdésre:

„... természetesen az is megoldást jelentene, hogyha egy hozzátérő személy ott aludna a helyszínen, amennyiben felperes meghatalmazott hozzátartozója ezt a f e l a d a t o t nem tudná ellátni...”

Ebből világosan kiderül, hogy a szakértő a hozzátartozó részvételét feladatnak, alapvetésnek tekintette és az alperes kártérítési kötelezettségi köréhez tartozó munkát házastárssal végeztetné el.

A 10 órás időbeosztásnál szóba sem került a szakértő által „megoldásnak” tekintett személy díjazása.

2.4.2.2.-2.4.3.2.) A teljes körű reparáció hiányát és az Alaptörvény 28. cikkében elvárt józan észnek és erkölcsös cél szolgálatába állított jogszabályértelmezésnek a hiányát igazolja a jelen beadvány 2.2.5.) pontjában a szabadsághoz való jog sérelmét okozó, a gépkocsihasználattal kapcsolatos hivatkozás, melynek ismételt előadását mellőzőm, de tisztelettel kérem jelen ponthoz is hivatkozásként figyelembe venni.

2.4.2.3.-2.4.3.2.) Az igazságügyi orvosszakértő véleménye ellentmondásokat tartalmazott.

A Törvényszék az **ellentmondások** feloldására hívta fel a szakértőt, megjelölte az általa vélelmezett ellentmondásokat és felkérte, hogy közérthető módon, álláspontját részletesen kifejtve indokolja, védje meg álláspontját, bevonva a társszakértőket is.

Az orvosszakértő megismételt véleményét lényegileg változatlan formában, az általa megállapított tények ismételt figyelmen kívül hagyásával terjesztette elő, teljes mértékben figyelmen kívül hagyva a bíróság felhívását az ellentmondások feloldására vonatkozóan, valamint felperes vonatkozó beadványát is.

A pszichológus szakértő, akinek kompetenciájába tartozik az életveszélyt jelentő fokozott betegségtudat következményeként kialakulható öngyilkosság és többi pszichiátriai tünet is, az első alkalommal készített szakvéleményét átdátumozva küldte vissza, a felelősséget az orvos szakértő kompetenciájába sorolva. Nem fűzött hozzá érdemi magyarázatot, mint azt a bíróság kérte.

A bíróságok az ellentmondások feloldásának hiányában is aggálymentesnek nyilvánították a szakvéleményeket és ezek alapján hozták meg ítéleteiket.

2.4.2.4.-2.4.3.4.) Részletenként feldolgozva kívánom bizonyítani, hogy miben találok alaptörvény ellenesnek az ezen szakvélemények alapján hozott bírósági döntéseket.:

Hivatkozom a 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3. és 2.2.4. pontokban a szakértői véleményekkel, illetve ehhez kötődő, kifogásolható bírósági eljárásokkal és határozatokkal kapcsolatban kifejtettekre, melyeknek ismételt előadását mellőzőm, de tisztelettel kérem jelen ponthoz is hivatkozásként figyelembe venni.

Az igazságügyi szakértő összefoglaló véleményében, a napot több részre szabdaltan, 10 órában elvégzendő ápolás-gondozás-felügyelet szükségességét állapította meg. A perbíróságok és a Kúria osztotta és elfogadta a szakértői véleményt.

Felperes álláspontja szerint a bíróságok az indítványozó körül ellátandó teendőket nem határozták meg az elvárható, egzakt módon, így felperes azon perbeli joga sérült, hogy kapcsolódó észrevételeket tehessen arra vonatkozóan, hogy a bíróság által megállapítani elmulasztott teendők valóban elégségesek-e, az indítványozó tényleges állapotának megfelelően kielégítik-e indítványozónak a teljes kár megtérítésére való jogát.

Indítványozói álláspont szerint a bíróságok Alaptörvény ellenesen, súlyos hibát vétettek, amikor nem hívták fel ismételten a szakértőt a szakvélemény pontosítására és ilyen, ellentmondásokat és tartalmi hiányokban szenvedő vélemény alapján hoztak döntéseket.

Az ügyben eljáró bíróságok a rendelkezésre álló periratok szerint a felperes kártérítési követelésében megfogalmazott, ápolás-gondozás-felügyelet hármas egységét önkényesen, egymástól különválasztva használták, az érveléseiknek megfelelően kiválasztva egyet-egyet. Azon döntésüket, hogy felperes hármas egységre vonatkozó kérelmét figyelmen kívül hagyják, nem is indokolták.

A bíróságok lehetőségük ellenére sem utasították el a hármas egységre vonatkozó felperesi megfogalmazást. Erre nézve periratot nem találunk az akták közt. Így elvették felperes azon jogát, hogy az indokolásban foglaltak alapján kifejttesse a ellenvéleményét.

Példa erre az Ítélet tábla Pf.III.20.179/2017/10.számú ítélete, melynek a 3. o. első mondata szerint:

„A felperes gondozásának napi idősüksége 10 óra.” Az ezt megelőző mondat: „Gondozását, felügyeletét házastársa látja el.” A felügyelet idősükségletének kérdése szóba sem került, de a legfontosabb teendő, az ápolás sem. Az idősükségről szóló verdikt csupán a gondozás vonatkozásában mondatott ki.

Felülvizsgálati kérelmében a felperes nyomatékosan kérte a Kúriát, hogy a gondozási kötelezettség elmulasztása és a jogerősen meghatározott 10 órás ápolás-gondozás-felügyelet közötti ellentmondást oldja fel.

Indítványozó nyomatékkal hivatkozott a Btk.167.§ tényállására, mely büntetni rendeli a gondozást elmulasztót. Indítványozó most is keresi a választ arra a kérdésre, hogy kit terhel a büntetőjogi felelősség a maradék 14 órában bekövetkező, indítványozót ért esetleges tragédiáért.

Sem a perbíróságok, sem a Kúria erre a kérelemre nem adtak választ.

Esetünkben a bíróságok k é r e l e m h e z k ö t ö t t s é g követelményének sem tettek eleget.

Indítványozó számára világossá vált, hogy a napi 24-órás ápolás-gondozás- felügyelettel kapcsolatos követelésének a bíróság nem ad helyt. Ekkor a 4.P.21.233/2014/88.számú perirat tanúsága szerint a következő kérelemmel fordult a Törvényszékhez.:

„ A 2016. szeptember 7. napján kelt bizonyítási indítványt fenntartom, kérem a szakértők ismételt idézését annak érdekében, hogy a kérdéseinket újból feltehessük nekik, vagy másodlagosan új szakértők bevonását kérem.”

A bíró a II.sz. végzésében: „A bíróság a felperes – a szakértők idézése, illetve másik szakértő kirendelése – iránti indítványait elutasítja.”

Felperesi álláspont szerint ezzel a döntés megsértette az Alaptörvény Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkét is, mert indítványozótól elvette a teljes kár megtérítésének lehetőségét, mellyel az emberi méltóságának sérelmét nagyobb mértékben kompenzálhatta volna. A teljes kompenzáció az indítványozó életminőségét jelentős mértékben javíthatta volna, mely a hosszabb élet esélyét is növelte volna.

Az újabb szakértők kirendelésének elutasítását a bíróság nem indokolta a Pp.-ben meghatározott módon.

Az emberi élethez, a testi épséghez az egészséghez és az emberi méltósághoz való jog az ember érinthetetlen lényege. Ennek korlátozása esetén bizonyosan fennáll az Alaptörvény-ellenesség. Mint fentebb bizonyítottam, az eljáró bíróságok a fenti cikkek megsértésével valószínűsítették ezt meg.

Tekintettel arra, hogy a jogorvoslati lehetőségek mind kimerítésre kerültek, indítványozónak egyetlen lehetősége maradt, a T. Alkotmánybíróság elé terjesztett alkotmányjogi panasz.

III. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) Az indítványozó nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya csatolásra került.

c) Az indítványozó nem járul hozzá a személyes adatai közzétételéhez, kérem, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányossági kérelem lényegét ezen adatok törlése mellett tegye közzé.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata

Mellékletek: 1. Zalaegerszegi Törvényszék 4.P.21.233/2014/122. számú ítélete

2. Pécsi Ítéltábla Pf. III.20.179/2017/10. számú ítélete

3. Kúria a Pfv. III. 20.511/2018/5. számú jogerős ítélete

4. Zalaegerszegi Törvényszék 4.P.21.233/2014/76. számú végzése

5. Igazságügyi szakértői vélemény és kiegészítései

6. Igazságügyi pszichológus szakértői vélemény és kiegészítései

7. Pszichiátriai szakkonzulensi lelet és vélemény és kiegészítése

8. Orvosi Igazolás

9. Jogi képviselő meghatalmazása

A már benyújtott mellékletek ismételt benyújtását mellőzöm.

[Redacted signature]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]